

2018-08-13

Miljö- och bygglovsnämnden

Dnr Mbn MILJÖ 2017-787

Anmälan om krossning och sortering av berg- och grusmaterial, del av fastigheten Barkarby 2:2 (Norrviksvägen)**Förslag till beslut**

Bygg- och miljöförvaltningens förslag till miljö- och bygglovsnämnden:

1. NCC Industry AB, med organisationsnummer 556302-3307, får bedriva anmälningspliktig mekanisk bearbetning enligt verksamhetskodd 90.110 till och med 2023-08-21 inom del av fastigheten Barkarby 2:2. Om inte annat följer av övriga försiktighetsmått ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överrensstämmelse med vad bolaget angivit i anmälningshandlingarna och i övrigt har angivit eller åtagit sig i ärendet.
2. NCC Industry AB, med organisationsnummer 556302-3307, ska följa nedanstående försiktighetsmått:
 - a) Begränsa driften av krossning och sortering till helgfri måndag-fredag 7:00–18:00. Ändrade arbetstider ska anmälas till miljö- och bygglovsnämnden senast två veckor innan arbeten påbörjas.
 - b) Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostadäder än Naturvårdsverkets riktlinjer för industri- och annat verksamhetsbuller. Följande riktvärden ska innehållas:
 - 50 dB(A) vardagar, måndag-fredag kl. 06–18,
 - 45 dB(A) vardagar kväll (måndag till fredag) kl. 18-22 och lördagar, söndag och helgdagar dagtid (kl. 06-18),
 - 45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
 - 40 dB(A) nattetid (kl. 22-06).

Utöver detta gäller: Maximala ljudnivåer (LF_{max} > 55 dBA) bör inte förekomma nattetid klockan 22-06 annat än vid enstaka tillfällen.

- c) Damning från verksamheten ska förebyggas med bästa möjliga teknik för att skydda människors hälsa och miljön.
- d) Utsläpp av vatten från verksamheten får inte ske innan reningsanläggningen enligt anmälan är färdigställd och tagen i drift.
- e) Provtagning och analys av utgående vatten ska göras minst varje vecka när utsläpp sker och enligt kommande egenkontrollprogram. Halterna i utgående vatten får inte överskrida Järfälla kommuns riktvärden för länshållningsvatten i Igelbäcken (fastställda av tekniska nämnden 2017-03-23). Om gällande riktvärden uppfylls vid minst två provtagningstillfällen i rad kan provtagningsintervallet ökas i samråd med tillsynsmyndigheten. Vid överskridande av riktvärdena ska tillsynsmyndigheten omedelbart underrättas.
- f) Utföra recipientkontroll i Igelbäcken. Förslag på hur recipientkontrollen ska utföras ska lämnas in till miljö- och bygglovsnämnden för samråd senast en månad efter att detta beslut har vunnit laga kraft.
- g) Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras
 - tydligt märkta i täta behållare,
 - på tät, hårdgjord yta som är beständig mot de kemikalier och det avfall som lagras,
 - i invallning som rymmer volymen för den största behållaren plus tio procent av övriga behållares volym som förvaras inom samma invallning
 - skyddat mot nederbörd,
 - på sådant sätt att tillträde för obehöriga förhindras samt
 - Hantering ska också ske på ett sådant sätt att spridning av förorening förhindras.
- h) Absorptionsmaterial och saneringsutrustning ska finnas lättillgängligt och i tillräcklig mängd vid anläggningen. Eventuellt spill från hantering av kemikalier och farligt avfall ska omedelbart samlas upp. Förbrukat absorptionsmaterial ska hanteras som farligt avfall.
- i) Utföra lakttest på krossat stenmaterial. Metodik för provtagning och analyser ska samrådask med tillsynsmyndigheten. Resultatet ska meddelas tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter produktionsstart.
- j) En skriftlig kopia på verksamhetens egenkontrollprogram ska lämnas in till miljö- och bygglovsnämnden senast en månad efter att detta beslut har vunnit laga kraft. Kontrollprogrammet ska innehålla rutiner och kontroller för bland annat:
 - Arbetstider
 - Bullermätningar
 - Provtagning av utgående vatten från anläggningen
 - Utförande av recipientkontroll
 - Rutiner och kontroll av damning
 - Kemikaliehantering
 - Avfallshantering

- Klagomålshantering
 - Rutiner för rapportering och incidenter
- k) En årsrapport ska skickas in till miljö- och bygglovsnämnden senast 31 mars årligen. I årsrapporten ska följande uppgifter redovisas:
- Producerad mängd krossat och sorterat material.
 - Mottagare och användningsändamål för borttransporterade och sålda bergkrossmassor.
 - Eventuella driftstörningar som inträffat
 - Sammanställning av resultat av kontroller som utförts enligt bolagets egenkontrollprogram.
 - Sammanställning av eventuellt inkomna klagomål på verksamheten
- l) När verksamheten upphör ska detta anmälas till miljö- och bygglovsnämnden för att nämnden i samråd med bolaget ska besluta om vilka åtgärder som kan bli nödvändiga i samband med avflytten.

Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

Ovanstående beslut har fattas med stöd av 26 kap. miljöbalken 9, 19, 21, 22 och 26 § § och med hänvisning till 2 kap. miljöbalken 1, 2, 3 och 7 § §, samt förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Bakgrund

Anmälan

NCC Industry AB (bolaget) har i enlighet med miljöbalken anmält krossning av entreprenadberg inom del av fastigheten Barkarby 2:2 i Järfälla. Anmälan inkom till miljö- och bygglovsnämnden (nämnden) den 24 oktober 2017.

Anmälan avser uppställning av mobil kross- och sorteringsanläggning och vidareförädling av berg, morän eller andra jordarter enligt 21 § miljöprövningsförordningen, verksamhetskod 10:50 C – uppställning inom detaljplan eller längre tid än trettio kalenderdagar under en tolv månadersperiod.

Verksamhetens miljökonsekvenser utgörs i huvudsak av buller, damning samt utsläpp till vatten. Till anmälan har bullerberäkningar samt teknisk beskrivning av vattenrening bilagts.

Reviderad anmälan

Med anledning av bolagets inskickade anmälan hade nämnden och sökande ett möte den 23 november 2017 gällande den planerade verksamheten. Då ett kompletteringsbehov fanns skulle bolaget skicka in en reviderad anmälan med de kompletterande handlingarna som efterfrågades.

En komplettering av anmälan gällande uppställning av krossanläggning inom del av fastigheten Barkarby 2:2 skickades in den 27 februari 2018. Kompletteringen avsåg bland annat en reviderad situationsplan för arbetsområdet, alternativt förslag för vattenrening och en reviderad rapport med bullerberäkningar.

Som ett tillägg till den kompletterande anmälan önskade bolaget lyfta fram principiellt viktiga punkter som anses vara av betydelse för prövningen i sig. Bolaget yrkar om att nämndens kommande beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas, ett så kallat verkställighetsförordnande. Bolaget framför också sin tolkning av huruvida entreprenadberg är att betrakta som en biprodukt eller ett avfall och hänvisar bland annat till Förbifartsdomen, M 11834-14, det vill säga att entreprenadberg är en biprodukt.

Nämnden begärde in ytterligare kompletteringar avseende den rapport med bullerberäkningar som inkom den 27 februari 2018. Detta då nämnden bedömde att de föreslagna skyddsåtgärderna för att reducera buller från anläggningen mot närliggande bostäder inte ansågs ha tillräcklig bullerdämpande effekt. Bolaget skickade in en kompletterande rapport med bullerberäkningar och förslag på skyddsåtgärder den 8 maj 2018.

Komplettering av anmälan avseende entreprenadberg och avfallsbegreppet

För att bedöma om den anmälda verksamhetskoden är tillämplig för den aktuella verksamheten har nämnden behövt göra en tolkning av avfallsbegreppet, det vill säga om entreprenadberget är att betrakta som ett avfall eller en biprodukt. För att kunna göra en noggrann bedömning begärde nämnden in ytterligare kompletteringar i ärendet.

Bolaget skickade in en komplettering av anmälan till nämnden den 23 april 2018. Kompletteringarna inkluderar en flödesbeskrivning för hantering av entreprenadberget, vilka fraktioner som ska framställas, vilken mängd massor som totalt kommer att förvaras inom arbetsområdet vid ett och samma tillfälle, redovisning av vilken avsättning som finns för krossstenen de kommande fem åren, samt vilka förorenande ämnen som sitter kvar på stenen efter krossning och vilka risker för miljön och människors hälsa materialet medför vid slutlig användning.

Övrigt

Inom området har bolaget tidigare inkommit med en anmälan enligt 10 § miljöprövningsförordningen avseende återvinning av jord – och schaktmassor för anläggningsändamål med ringa föroreningsrisk enligt verksamhetskod 90:141 C. Vidare har bolaget ställt upp en tillfällig mobil krossanläggning (kortare tid än 30 dagar), för krossning av berg från Förbifart Stockholm i syfte av att iordningställa den verksamhetsyta som behövs för den kommande krossanläggningen som denna anmälan avser.

Beskrivning av anmälan

Produktionsmängd och tider

Planerad produktion avser uppställning av mobil krossanläggning innefattande mottagande av entreprenadberg, krossning/sortering, upplagshantering och utlastning. I snitt kommer 500 000 – 700 000 ton berg att processas inom krossanläggningen per år. Det berg som kommer krossas är i första hand entreprenadberg från tunnelbaneutbyggnaden Akalla-Barkarby. En stor del av det krossade materialet planeras att kunna användas i anläggningsändamål inom exploateringsprojektet Barkarbystaden i Järfälla.

I anmälan planeras krossning och sortering ske måndag till fredag 06:00-18:00 samt övriga mindre bullrande arbeten måndag till söndag 00:00 – 24:00. Anmälan avser verksamhetstid tills vidare, dock längst till 31 december 2027.

Transporter

In- och utfart för transporter till arbetsområdet planeras från Norrviksvägen vidare mot Akallalänken. Utifrån bullerberäkningen (2018-02-27) bedöms antalet transporter i snitt bli 62 lastbilar per dygn, vilket motsvarar 124 lastbilsrörelser.

Buller

Buller kommer att uppstå i samband med krossning, sortering, lastning och transporter. Bolaget har genom Johansson Akustik genomfört bullerberäkningar för att kontrollera att relevanta riktvärden innehålls vid fasad hos närliggande bostäder samt i närliggande naturreservat för Igelbäcken. Bolaget bedömer att de kommer att kunna uppfylla Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller med föreslagna skyddsåtgärder. Bolaget är införstått med att ett kontrollprogram för bullermätningar behöver upprättas innan verksamheten är igång.

Enligt de bullerberäkningar som bilagts anmälan kommer upplag och vallar utformas runt om förkross och efterkross för att minska ljudstörningar.

Lokalisering

Bolaget har erhållit ett arrendeavtal för verksamheten på en yta om ca 48 000 m² inom del av fastigheten Barkarby 2:2. Området ligger norr om Norrviksvägen med ett avstånd till närmsta bostäder på 260 meter och ca 300 meter till Igelbäcken. Arrendeavtalet sträcker sig under en femårsperiod med möjlighet till förlängning.

Verksamhetsyta

Uppbyggnaden av verksamhetsytan har gjorts i samband med den tidigare anmälan om återvinning av jord- och schaktmassor. Den består av en tät markduk på befintlig mark därefter en meter packningsbart material och ovanpå den en gummiduk med dränskikt. Ovanför dräneringsskiktet ligger en meter packningsbart material. Runt om området har ett dike i lera som tätats med gummiduk anlagts i syfte för uppsamling av eventuellt överskottsvatten från verksamhetsytan. Dikena avleds vidare till en utjämningsdamm som kommer tjäna som vattenmagasin för dammbekämpning. Eventuellt överskottsvatten kommer att översilas på naturmark på Barkarbyfältet.

Utsläpp till vatten

Dammen kommer att förses med oljeavskiljande anordning och fungera som en sedimentationsbassäng för partiklar. För att minska kväveföroreningar kommer en separat kväverening installeras som ett sista reningssteg innan utsläpp till grönyta sker öster om anläggningen. Kvävereningen består av ett sandfilter, påtrycksfilter och ett jonbytarfilter med kapacitet på ca 10 m³/h. Provtagning kommer ske 2 gånger per år enligt anmälan.

Det entreprenadberg som kommer från tunnelbaneutbyggnaden innehåller kväverester från sprängningen och injekteringsmedel som behövs för att tätas tunneln från inläckande vatten. Även om entreprenadberget spolats av i tunneln så försvinner inte alla rester som kan lakas ut i samband med lagring och krossning av berget. Inom verksamhetsområdet bedöms dessa föroreningar kunna avsättas och renas i reningsanläggningen.

I den komplettering som sökande inkommit med så har Nitro Consult redovisat vilka miljörisker som finns i samband med kväveläckage från bergkross och kommit fram till slutsatsen att den mängd kväve som tillförs området förväntas vara ringa jämfört med påverkan från annan mänsklig påverkan.

Markbelastning och föroreningsituation

Inför arrendet har Järfälla kommuns exploateringsenhet tagit fram en geoteknisk utredning. För att säkerställa att krossmassorna inte ska innebära någon risk för ostabilitet i mark inom området har bolagets geotekniker anpassat etableringsytan för krossen med tillhörande masshantering utifrån platsens förutsättningar. Bolaget bedömer att den mobila krossanläggningen kan placeras på packad fyllning (2 meter) för att ta ut sättningar och öka jordens bärighet.

Platsen är en del av det nedlagda flygfältet och har delvis tidigare använts som risupplag av Järfälla kommun. Risk för föroreningar föreligger i området på grund av tidigare verksamhet.

Inom Barkarbyfältet finns ett gammalt dräneringssystem nedgrävt som kan komma att påverkas av verksamhetens belastning på mark. Dräneringssystemet kan vara kontaminerat med PFAS-föroreningar. Då dräneringssystemet enbart ligger cirka 0,5 meter under markytan kan det stora trycket leda till att det uppstår skador, vilket medför risk för spridning av föroreningar.

I samband med iordningställande av området har bolaget genom provtagningar i jord och i brunnar och som inte påvisat några föroreningar inom verksamhetsområdet.

Kommunicering och yttranden

Yttranden

Handlingar i ärendet har sänts för yttrande till berörda parter, föreningar och närboende som hamnar inom 40 dB(A) i upprättad bullerberäkning.

Många närboende i Kyrkbyn och Tingshusbyn har inkommit med synpunkter där de bland annat haft erinran mot lokaliseringen samt föreslagna bullernivåer. De anser att en industriverksamhet inom planerat område som ska pågå i 10 år kommer innebära betydande olägenhet för de boende och även medföra en värdeminskning för fastigheterna i området. Bland annat hänvisar de till översiktplanen och fördjupad översiktsplan för området samt att Norrviksvägen inte är anpassad för tung trafik. De anser heller inte att bullerberäkningarna är utförda utifrån sämsta möjliga förutsättningar och vill att nämndens bullervillkor ska sättas utifrån vad som är teknisk möjligt.

Naturskyddsföreningen i Järfälla har inkommit med ett yttrande där de anser att det saknas redogörelse för de 124 tunga transporter som dagligen beräknas trafikera Norrviksvägen. Vidare tycker föreningen att beräkningarna för kväveläckaget inte har beaktats för olika sorters regnintensitet och att en utjämningsdamm behöver anläggas för att säkerställa att reningsanläggningen klarar större regnmängder. De anser heller inte att provtagning av utgående vatten två gånger per år är tillräckligt och att detta ska kompletteras i samband med större regnmängder. Föreningen påpekar också att det saknas redovisning över hur området kommer att vara upplyst och att ljuspåverkan inte får störa omgivande växt- och djurliv.

Alla inkomna yttranden biläggs tjänsteskrivelsen.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har fått del av inkomna yttranden och har inkommit med ett skriftligt bemötande till dessa. Bland annat hänvisar de till att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industri- och verksamhetsbuller som bolaget kommer förhålla sig till är betydligt lägre än Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller, som andra byggnationer inom Barkarbystaden kommer behöva förhålla sig till.

Bullerberäkningar utgår från de sämsta förutsättningarna för den bullrande verksamheten, bland annat vad gäller platsens vindförhållanden. I beräkningarna har således medvindsförhållanden förutsatts från alla störningsmoment samtidigt vilket är helt omöjligt vid faktiska förhållanden. Beräkningar visar att den högsta ekvivalenta nivån vid ett fåtal bostäder beräknas till 45 dBA, vilket är 5 dBA under gällande riktvärde. Större delen av omkringliggande bebyggelse ligger runt 40 dBA.

Vidare hänvisar bolaget till att lokaliseringen är lämplig utifrån närheten till tunnelbanans utbyggnad samt den kommande byggnationen på Barkarbyfältet. Lokaliseringen minimerar onödiga transporter som leder till en negativ miljöpåverkan. För att öka trafiksäkerheten och minska störningar för förbipasserande planerar kommunens trafikkontor för en ombyggnation av infartskorsningen vid Norrviksvägen.

Bolagets fullständiga bemötande kommer att biläggas tjänsteskrivelsen.

Kommunicering

Bygg- och miljöförvaltningens förslag till beslut har den 3 juli kommunicerats med bolaget. Bolaget har den 10 juli skickat in svar på kommunikeringen där de bland annat yrkar att:

- Ansökt tidsperiod om 10 år ska beviljas då Järfälla kommun i sitt förfrågningsunderlag vid upphandlingen gjort en bedömning av drifttid till 10 år. Denna verksamhetstid är också skälig på grund av den kostnad som etablering och anmälan innebär.
- Verksamhetskod 10.50 ska gälla för aktuell anmälan. Det är felaktigt av förvaltningen att klassa entreprenadberget som avfall och inte biprodukt. Bolaget redovisar i bemötandet närmre för hur samtliga kriterier för biprodukt uppfylls och hänvisar till att man nationellt sett inte delar förvaltningens bedömning om att entreprenadberg är ett avfall i liknande ärenden.
- Försiktighetsmålet om att årligen behöva redovisa avsättning/försäljningsmängd och mottagare anses oproportionerligt och ska därför utgå.

I övrigt är uppställda försiktighetsmål väl avvägda och bolaget är positiv till att förvaltningen är tillmötesgående med att medge verkställighetsförordnande.

Bolagets anförande biläggs tjänsteskrivelsen.

Bedömning

Nämnden anser att den planerade verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler under förutsättning att verksamheten bedrivs i enlighet med anmälan och försiktighetsmåten i detta beslut. Försiktighetsmåten som beslutet innebär bedöms inte orimliga att uppfylla för bolaget.

Verksamhetens omfattning och driftstid

Bolaget önskar bedriva krossning och sortering i 10 år. Enligt nuvarande tidplan för tunnelbaneutbyggnaden är planerad byggstart för arbetstunnlarna slutet av 2018. Arbetet med bergguttag för tunnarna kommer ske runt år 2020-2022. Då verksamheten i första hand ska krossa berg från tunnelbaneutbyggnaden anser nämnden att lämplig verksamhetsperiod är fem år. Bolaget hänvisar till att Järfälla kommun i sin upphandling uppgett en driftstid på 10 år men nämnden kan konstatera att i det arrendeavtal som Järfälla kommun skrivit med NCC innebär 5 år med möjlighet till ytterligare förlängning på 3 år och därefter 2 år i taget. Nämnden anser därmed att 5 års drifttid är i linje med gällande arrendeavtal. I det fall behovet av krossning och sortering på platsen fortfarande kvarstår efter fem år kan bolaget begära förlängd driftstid under förutsättning att liknande förutsättningar råder.

Nämnden anser att det kommande beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas. Detta med anledning av att den anmälda verksamheten förenat med försiktighetmått och krav på egenkontroll inte bedöms strida mot miljöbalkens mål.

Lokalisering

I en prövning av en miljöfarlig verksamhet ska sådan plats väljas som är lämplig med hänsyn till att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Med hänsyn till föreskrivna försiktighetsmått och utifrån de undersökningar som genomförts i anmälan bedömer nämnden området som lämpligt för verksamheten.

Innan bolaget skrev på arrendet för aktuellt område genomförde exploateringsenheten i Järfälla kommun en bredare översyn av lämpliga områden för denna typ av verksamhet. Det aktuella området ansågs mest lämpat utifrån kommande byggplaner och minskad risk för störningar för närboende. I arrendeavtalet framgår det dock att kommande verksamhet ska kunna visa att gällande miljökrav uppfylls.

Området är idag obebyggt, saknar planbestämmelser och omfattas inte av något riksintresse. Området gränsar till det nyligen bildade naturreservatet för Norra Igelbäcken. Del av området ligger inom kulturlandskap enligt Järfälla kommuns översiktplan och enligt den fördjupande översiktsplanen (FÖP) för Barkarbystaden planeras området för bostäder, handel och kontor.

Med anledning av kommunens exploatering på Barkarbyfältet samt förlängningen av tunnelbanan från Akalla till Barkarby station så kommer hela området att genomgå en stor omvandling inom de närmsta 20 åren. I samband med byggnationerna så ökar risken för störningar för närboende under byggtiden. Lokaliseringar av störande verksamheter ska i största möjligaste mån placeras så att risk för störningar minimeras för boende.

Uppbyggnaden av verksamhetsområdet har gjorts ovanpå naturlig marknivå och ingen schaktning i djupled är gjord. Vidare har bolaget redovisat att de anpassat uppbyggnaden av anläggningen så att risk för skred och marksättningar undviks.

Transporter

Planerad verksamhet innebär ökad mängd transporter som bidrar till en negativ miljöpåverkan och kan orsaka störningar för närboende. Bolaget har i sin bullerutredning visat att transportererna inte medför överskridande av Naturvårdsverkets riktvärden för trafikbuller och bolaget ska i sin egenkontroll ha rutiner för att minimera damning och andra störningar som transportererna innebär.

Inkommande bergstransporter från tunnelbaneutbyggnaden kommer främst från tre stycken arbetstunnlar där två av dessa är lokaliserade på Barkarbyfältet. Transporter från arbetstunnlarna på Barkarbyfältet belastar inte det allmänna vägnätet och passerar i nuläget inga bostäder. I det fall krossen inte skulle etableras inom området skulle dessa transporter behöva till en annan mottagningsanläggning och därmed bidra till ökade transportsträckor och utsläpp. Intransporter med entreprenadberg från arbetstunneln i Veddesta industriområde kommer att passera Viksjöleden, E18 och därefter antingen Akallälänken eller Norrviksvägen. Det är viktigt att bolaget tillsammans med andra aktörer i området har en samordning så att minsta möjliga störning uppkommer i och med detta.

Utgående transporter från området beror på vart massorna ska användas. Behovet av krossmassor inom exploateringsprojektet för Barkarbystaden har hittills uppskattats till drygt 210 000 m³. Dessa transporter innebär ingen belastning på det allmänna vägnätet och genererar kortare transportsträckor som minskar den negativa miljöpåverkan än om dessa massor skulle transporteras från andra krossanläggningar.

I nuläget är infartskorsningen från Norrviksvägen en begränsning för tunga transporter. Järfälla kommuns trafikkontor planerar en ombyggnation av korsningen för att öka trafiksäkerheten för tunga transporter och förbipasserande. Ombyggnationen innebär att korsningen byggs om till en rondell och att vägen in till Barkarbyfältet asfalteras. Trafikplatsen beräknas vara körklar i november 2018.

Buller

Nämnden bedömer att bolaget i tillräcklig utsträckning har visat att gällande bullerriktvärden innehålls vid närliggande bostäder under verksamhetens drifttid. Bolaget har med bullerberäkningar redovisat en utformning av verksamhetsområdet med upplag och vallar som leder till att den högst beräknade ljudnivån dagtid vid närmaste bostad är 45 dBA, vilket är 5dBA under gällande riktvärde.

Beräkningarna är framtagna utifrån ett värsta tänkbara scenario i enlighet med miljöbalkens försiktighetsprincip. I beräkningarna antas samtliga bullerkällor vara i full drift under hela verksamhetstiden samt att ett medvindsförhållande råder konstant, vilket ger sämre förutsättningar för att klara bullerriktvärdena. De tillämpade beräkningsmodellerna tar också hänsyn till ljudkällornas bulleralstring, markens egenskaper, terräng samt skärmning och reflexer från byggnader.

Även om ljudnivåerna håller sig under Naturvårdsverkets riktvärden kan det ändå verka störande för närboende, vilket miljöbalken också tar hänsyn till. Då det finns risk för att ljudnivåer stör närboende anser nämnden att

arbetstiderna för krossning och sortering ska begränsas till helgfria vardagar mellan kl. 07-18. Detta då dessa arbetsmoment framkallar särskilt störande ljud.

Nämnden ställer högre krav på egenkontroll för arbeten som ska göras nära störningskänsliga miljöer. Eftersom bullerberäkningar är teoretiska och förhållanden (så som storlek och plats för upplag exempelvis) på anläggningen kan komma att ändras ska bolaget löpande utföra bullermätningar för att kontrollera att riktvärdena innehålls. Om kontrollmätningarna visar att verksamheten orsakar ljudnivåer som kan innebära en olägenhet för människors hälsa är det bolagets ansvar att se till att åtgärda det.

Bolaget ska använda branschens bästa möjliga teknik i valet av maskiner, utrustning och störningsdämpade åtgärder. Kontrollprogrammet ska uppge vem som ansvarar för uppföljning av bullernivåer vid närliggande bostäder, samt vem som ansvarar för skyddsåtgärder om riktvärden överskrids. Vidare ska kontrollprogrammet innehålla förslag på möjliga tekniska åtgärder utöver de som redan redovisats för att dämpa ljudnivåer vid ett eventuellt överskridande.

Med anledning av att verksamheten kommer att pågå under en längre period samt att förutsättningar för att hålla nere bullernivåerna finns, bedöms Naturvårdsverkets riktlinjer för industri- och annat verksamhetsbuller som rimliga för den sökta verksamheten med hänvisning till 2 kap. 7 § i miljöbalken.

Damning

I samband med krossning, sortering och transporter inom området kan damning orsaka olägenhet för närboende. Det är därför viktigt att hålla nere dammalstringen från verksamheten. De farligaste partiklarna är de minsta, mindre än 2,5 mikrometer, som inte är synliga. Dessa små partiklar sprider sig även längst från verksamheten.

Bolaget har i sin anmälan redovisat rutiner för hur dammbekämpning ska utföras och nämnden bedömer dessa som tillräckliga. I kontrollprogrammet ska rutin för hantering av damm från anläggningen ingå.

Kemikalier

Vid hantering och förvaring av kemikalier och farligt avfall finns risk för att spill uppkommer som kan orsaka föroreningar och påverka omgivningen negativt. Alla kärl som innehåller eller har innehållit kemikalier eller farligt avfall ska vara tydligt märkta med innehåll, mängd samt riskfraser och riskklasser så att man snabbt kan avgöra vilka åtgärder som behöver vidtas vid en eventuell olycka. Bolaget har i sin anmälan redogjort för att detta kontrolleras genom deras egenkontroll.

Utsläpp till vatten

För att minska risken för negativ påverkan i Igelbäcken har bolaget byggt upp en tät verksamhetsyta där allt vatten inom området samlas upp i täta diken. Vattnet leds sedan vidare till en uppsamlingsdamm som har en oljeavskiljande funktion. Anordningar kommer att skapas för att sänka hastigheten på vattnet för att också kunna sedimentera suspenderat material i dammen. Vattnet pumpas sedan vidare till reningscontainern för kväveavskiljning innan översilning på Barkarbyfältet.

Nämnden bedömer att bolagets vattenhantering enligt anmälan är godtagbar. Bolaget har redovisat att den planerade reningsanläggningen ger en god reningsgrad på

kvävehaltigt vatten som lämnar anläggningen. Utifrån vad bolaget har redovisat bedömer inte nämnden att det föreligger någon risk för negativ påverkan av Igelbäcken då det vatten som lämnar anläggningen kommer att bidra till ökad vattentillförsel mot bäcken, vilket är önskvärt då det idag tillförs färskvatten.

Trots dessa skyddsåtgärder krävs en noggrann kontroll av bolaget under drifttiden på grund av risken för driftstörningar och inkörning av reningsanläggningen. Provtagning av utgående vatten ska i inledningskedet därför ske en gång i veckan där provtagningsintervallet senare kan glesas ut ifall analyserna visar på bra värden.

Enligt miljöbalken är de verksamheter som bedriver miljöfarlig verksamhet skyldiga att kontrollera vilka effekter som utsläppen har på miljön. Bolaget ska därför även utföra provtagningar i Igelbäcken som ligger ca.300 meter från anläggningen för att säkerställa att verksamheten inte innebär en negativ påverkan på närmaste vattenrecipient. Provtagningarna kan med fördel samordnas med andra aktörer i området för att fördela provpunkter på ett mer strategiskt sätt för att få en så bra bild som möjligt av tillståndet och påverkan i recipienten.

Rutiner och kontroller för vattenhanteringen ska ingå i det kontrollprogram som bolaget ska ta fram senast en månad efter start. Det är heller inte tillåtet för bolaget att starta igång verksamheten innan reningsanläggningen är drift.

De färdiga krossmassorna kommer att säljas och användas i anläggningsändamål för olika byggprojekt i närområdet. Nämnden bedömer att det kan finnas en risk för att rester av kväve och injekteringsmedel finns kvar efter krossning av entreprenadberget som sedan lakar ut på utläggningsplatsen. I den utredning som bolaget bilagt anmälan redovisas undersökningar och analyser av kväve på krossten från andra projekt. Även om dessa provtagningar visar på bra värden så kan förutsättningar se annorlunda ut jämfört med aktuellt ärende. Provtagningsmetodiken är heller inte redovisad och enligt utredningen så beror urlakningen av kväve på ett flertal platsspecifika faktorer såsom hur länge materialet har legat på platsen och hur mycket vatten (regn och dammbekämpning) som passerat krossmassorna. Beroende också på vilka kemiska injekteringsmedel som används inom tunneldrivningen kan också lakttesterna behöva anpassas utifrån rådande förutsättningar. Nämnden finner det därför skäligt att bolaget ska utföra lakttester på de färdiga krossprodukterna inom tre månader från det att verksamheten har påbörjats. Lakttesterna ska utföras i samråd med tillsynsmyndigheten och hantering av detta ska ingå i det kontrollprogram som bolaget ska ta fram.

Avfall eller biprodukt

Masshanteringen och bedömningen om entreprenadberg är att betrakta som ett avfall eller biprodukt har inte ingått i tillståndsprövningen för tunnelbanan som ska byggas mellan Akalla och Barkarby.

Om ett ämne är en biprodukt eller avfall påverkar bland annat om det omfattas av vissa tillståndsplikter och anmälningsplikter. Vad som är att betrakta som en biprodukt regleras i första paragrafen i miljöbalkens 15 kapitel.

Följande kriterier ska alla vara uppfyllda för att ett ämne ska kunna definieras som en biprodukt istället för avfall:

1. har uppkommit i en produktionsprocess där huvudsyftet inte är att producera ämnet eller föremålet,
2. kan användas direkt utan någon annan bearbetning än den bearbetning som är normal i industriell praxis, och
3. kommer att fortsätta att användas på ett sätt som är hälso- och miljömässigt godtagbart och som inte strider mot lag eller annan författning.

Första kriteriet

Termen produktionsprocess definieras varken i svensk rätt eller i avfallsdirektivet. Enligt Naturvårdsverkets och EU:s vägledning¹ i frågan kan en produktionsprocess definieras som omvandlingen av material genom mekanisk eller kemisk väg för att skapa flera enheter av samma objekt som i allmänhet innebär användning av råa eller sekundära material, maskiner och arbetskraft. Kommissionen har på fråga från Naturvårdsverket angett att de inte anser att tunneldrivning och vägbyggen kan utgöra sådana tillverkningsprocesser som avses. Mot denna bakgrund gör nämnden bedömningen att det första kriteriet i 15 kap. 1 § miljöbalken inte uppfylls och att entreprenadberget som uppstår vid tunneldrivning inte är en biprodukt.

Andra kriteriet

Nämnden bedömer att det i ett expansivt storstadsområde kan anses som normalt i industriell praxis att krossa bergmassor så att det direkt kan användas i andra bygg- och anläggningsprojekt. Det andra kriteriet kan därmed anses vara uppfyllt.

Tredje kriteriet

Bergmassor från tunneldrivning innehåller sprängmedelsrester och betongrester från jet-injekteringen samt eventuella rester av injekteringskemikalier, vilket innebär att de vid fortsatt hantering kan orsaka spridning av höga kvävehalter och medföra negativ påverkan på omgivningen. När entreprenadberget tas ut från tunneln och läggs på marken lakas kvävet ut till mark- och vattenområden. Inom arbetsområdet har bolaget tagit hänsyn till detta och vidtagit skyddsåtgärder genom att täta etableringsytan samt installera kväverening på utgående vatten. Bolagets har även visat med beräkningar att den mängd kväve kvarligger i krossmaterialet förväntas vara ringa. Dock framlyfts också att var och hur massorna läggs ut, nederbördsintensitet samt materialets sammansättning avgör med vilken hastighet kvävet sprids till omgivningen. Olika typer av kemiska injekteringsmedel kan också förekomma, vilket inte har ingått som analysparametrar i bolagets redovisade beräkningar.

Inom Barkarbystaden har nämnden uppmärksammat förhöjda halter av kväve och suspenderade ämnen i länshållningsvatten från ett byggkvarter som utfyllts av krossmassor från förbifart Stockholm. Utlakningen bedöms därför kunna orsaka stor miljöpåverkan i känsliga områden, exempelvis på platser där markytan ligger under svämplan för vattendrag och i närhet av känslig recipient. Nämnden ser en risk med att stora volymer krossmassor läggs ut inom ett begränsat område, och att det krävs en bedömning i varje enskilt fall om känsligheten på platsen där lagringen eller utfyllnaden äger rum.

Med bakgrund av resonemanget ovan och utifrån försiktighetsprincipen anser nämnden att det inte är helt säkerställt att massorna kommer att fortsätta användas på

¹ Naturvårdsverket vägledning om avfall eller biprodukt, uppdaterad 2018-04-16, <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Avfall/+Avfall-eller-biprodukt/>

ett sätt som är hälso- och miljömässigt godtagbart efter krossning, varpå det tredje kriteriet i avfallsdefinitionen inte kan anses vara uppfyllt.

Avfallsdirektivet

Utöver miljöbalkens kriterier finns ytterligare ett villkor i EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) artikel 5 som behöver vara uppfyllt för att ämnet ska kunna betraktas som biprodukt istället för avfall. Enligt detta villkor ska det vara säkerställt att ämnet eller föremålet kommer att fortsätta att användas. Bolaget har i sin komplettering inkommit med en redovisning över produktionen av bergkross samt av behovet av material i kommande byggprojekt.

Med anledning av de stora infrastrukturprojekt som pågår och planeras inom länet, samtidigt som exploateringstakten ser ut att avta finns en risk att de stora mängderna entreprenadberg i länet inte hinner omsättas inom ett rimligt tidsperspektiv.

I andra kommuner i länet finns indikationer på att avsättningen för berg inte hinner med att avsättas. Detta har exempelvis resulterat i att stora mängder bergmassor blivit liggande under en längre tid och orsakat läckage av kväve och suspenderat material i Botkyrka kommun. Dessa massor härstammar från projekt Förbifart Stockholm där Mark- och miljödomstolen fastställt att tunnelberget skulle klassas som biprodukt. I och med den klassificeringen finns det inga restriktioner på skyddsåtgärder i samband med lagring då den inte kräver anmälan.

Verksamhetskod

Bolaget bedömer att verksamhetskod 10.50 ska gälla och hänvisar till mark- och miljödomstolens dom angående Förbifart Stockholm (M11834-14, M 3343-11) där entreprenadberget inte bedömdes vara ett avfall utan en biprodukt. Med anledning av flertalet pågående stora infrastrukturprojekt som pågår och planeras inom Stockholms regionen anser nämnden att domen inte är tillämplig i denna prövning då dagens förutsättningar och resonemang skiljer sig från de som fördes under 2014. Vidare är Förbifartsdomen inte prejudicerande och en bedömning ska göras i varje enskilt fall.

Nämnden bedömer att verksamheten ska omfattas av verksamhetskod 90.110 i enlighet med 29 kap. 41 § pkt. 2 i miljöprövningsförordningen (2013:251). Utifrån avfallsdefinitionen i miljöbalkens 15 kap. 1 § samt artikel 5 i EU:s avfallsdirektiv bedömer nämnden att entreprenadberget som kommer från tunneldrivningen mellan Akalla och Barkarby är att betrakta som ett avfall.

Syftet med att krossa entreprenadberget är för att framställa ballastprodukter som ska användas i olika bygg- och anläggningsverksamheter. Den anmälda verksamheten handlar således om krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål enligt verksamhetskod 90.110.

Nämnden bedömer att förutsättningarna i miljöbalken och EU-direktivet ska uppfyllas både vid brytningsplatsen och vid senare hantering. Berget som ska krossas har en avfallskod (17 05 04) som också talar för att ämnet är att betrakta som ett avfall enligt avfallsförordningen (2011:927).

När ett avfall slutar vara ett avfall

Inför den fortsatta hanteringen och när entreprenadberget genomgått krossning ska bolaget göra en bedömning om avfallet har upphört att vara avfall, det vill säga om avfallet uppfyller villkoren i EU:s avfallsdirektiv, artikel 6. Bedömningen ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Årsrapport

Nämnden bedömer i nuläget att det fortfarande finns osäkerheter kring huruvida det kommer att finnas avsättningar för alla krossmassor på sikt samt att miljörisker kan uppstå vid utläggning av materialet. Bolagets uppskattade mängder av entreprenadberg som kommer att loss hållas i Stockholms län under kommande år har inte tagit hänsyn till flertalet infrastrukturprojekt som kommer att generera tunnelberg. Några exempel är ex. avloppstunnel Bromma-Sickla (ca.500 000 m³), bussterminal Katarinaberget (ca 500 000 m³), City Link (ca.500 000 m³) och Norvik Hamn (ca.2 200 000 m³). I sitt yttrande menar bolaget att detta entreprenadberg inte ska inräknas då det endast lönar sig att transportera material inom en radie på 2,5 mil. Deras redovisning över tillgång och efterfrågan på bergkross redovisar ändå siffror som berör hela länet och då är dessa projekt ändå värda att nämna.

För att följa upp avsättningen och var massorna transporteras behöver bolaget årligen redovisa avsättning/försäljningsmängd samt mottagare tillsammans med övriga resultat enligt kontrollprogrammet i en rapport som skickas in till tillsynsmyndigheten. Nämnden finner det inte oskäligt att NCC som bolag ska kunna redovisa vilken kund som köpt och mottagit massorna. Syftet med försiktighetsmålet är att få en uppskattning för huruvida krossmaterialet säljs i samma takt som produktionen löper. Detta är också en förutsättning för att bolaget ska kunna uppvisa sin bedömning om avfallet har uppfört att vara avfall, i enlighet med EU:s avfallsdirektiv, artikel 6.

Egenkontroll

För att kontinuerligt kunna följa upp verksamheten och på så sätt ha möjlighet att minimera eventuella störningar i miljön är det viktigt att det finns ett aktuellt program för egenkontroll med avseende på miljö- och hälsoskyddsaspekter. Ett förslag till program för egenkontroll, enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll, ska lämnas in till nämnden innan produktionen startas. Programmet ska bland annat innehålla en redovisning av bolagets kontroller för att följa upp hur bestämmelserna i detta beslut efterlevs.

Egenkontrollen ska vara ändamålsenlig för den verksamhet som bedrivs och kunna ändras och anpassas när förutsättningar för verksamheten och omgivningen förändras. Egenkontrollen ska bland annat fastställa rutiner och kontroller för; arbetstider, provtagning av vatten, bullermätningar, dammbekämpning, kemikaliehantering, avfallshantering samt rutin för hantering av inkommande klagomål.

Avveckling

Innan verksamheten avslutas ska bolaget kontakta miljö- och bygglovsnämnden så att nämnden i samråd med bolaget kan besluta om eventuella åtgärder som behöver vidtas i samband med att verksamheten upphör. Bolaget kan till exempel genom provtagning säkerställa så att inga förhöjda värden kvarligger inom det markområde där översilningen skett.

Lagstöd

Enligt 2 kap. 1 § miljöbalken ska den som bedriver en verksamhet visa tillsynsmyndigheten att de allmänna hänsynsreglerna (2 kap. miljöbalken) efterlevs. Likaså ska verksamheten visa att miljöbalken och dess förordningar och föreskrifter följs.

Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken ska alla som bedriver verksamhet skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet ska använda bästa möjliga teknik.

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska tillsynsmyndigheten göra en rimlighetsavvägning då krav ställs på en åtgärd. Nyttan med åtgärderna ska då jämföras med kostnaderna för att utföra åtgärden.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som krävs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Enligt 26 kap. 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Enligt 26 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken får en tillsynsmyndighet förelägga den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön att inkomma med uppgifter och utföra de undersökningar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap. 26 § får en tillsynsmyndighet bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Information om avgift

Vi tar ut en avgift för handläggning av ärendet. Avgiften utgår från taxa som är fastställd av kommunfullmäktige, timavgiften är för närvarande 1050 kronor. Vi tar betalt för inspektioner/besök samt tid för resor, skrivarbete, granskning av inkommande handlingar, telefonkontakter o.s.v. Avgiften är ett separat beslut som skickas ut i efterhand.

Jenny Färm
Tf Miljö- och bygglövschef

Gabriella Östman
Miljöinspektör

Kopia till:
Akt